

20.6.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyyntö 24.3.2017

Ehdotus museopoliittiseksi ohjelmaksi

Luonnoksessa museopoliittiseksi ohjelmaksi linjataan museoalan keskeiset menestystekijät vuoteen 2030. Niitä käsitellään kuuden kehittämiskokonaisuuden kautta, jotka on täsmennetty toimenpide-ehdotuksiksi. Lisäksi ohjelmassa tarkastellaan museolakia (729/1992) ja sen uudistamistarpeita. Museotoiminnan rahoituksen kriteerit ja määräytymisperusteet tarkentuvat luonnoksen mukaan kulttuurin valtionosuusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä vuosina 2017–2018. Koska ohjelmaluonnoksen sisällöt konkretisoituvat monelta osin vasta tulevaisuuden museolain ja valtionosuusjärjestelmän uudistuksissa, on museopoliittiseen ohjelmaan hankala ottaa tässä vaiheessa kantaa kokonaisuutena. Valtiovarainministeriö tulee ottamaan tarkemmin kantaa museolakiin ja museoiden valtionosuusjärjestelmään ehdotettaviin muutoksiin niitä koskevien hallituksen esitysten valmistelun yhteydessä.

Museotoiminnan ylläpitäminen ei ole kuntien lakisääteinen tehtävä. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen reformin yhteydessä syksyllä 2015 opetus- ja kulttuuriministeriö kertoi, että museopoliittisen ohjelman valmistelun aikana on tarkoitus arvioida museolain muutostarpeet myös kuntien kustannusten karsimisen tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen näkökulmasta, vaikka museolain uudistamisesta ei voida arvioida syntyvän konkreettisia kuntia koskevia säästöjä. Lait takaavat jo nykyisellään kunnille toimintavapauden. Tavoitellut säästöt syntyvät kunnissa, kun laissa säädettyjä toimintavapauksia hyödynnetään. Luonnokseen museopoliittisesta ohjelmasta ei sisälly yksityiskohtaisempaa arviota tehtävistä ja velvoitteista, mutta luonnoksessa ei myöskään esitetä, että tulevaan lainsäädäntöön otettaisiin uusia tehtäviä tai vastuita kunnille tai nykyisille tai tuleville maakunnille.

Luonnoksessa esitetään, että museolain uudistamisen yhteydessä valtionosuuden edellytykset ja museotoiminnalta edellytetyt vaatimukset olisi selkeästi määritelty. Mm. suunnitteluasiakirjoja koskevat edellytykset tarkistettaisiin ja ratkaistaisiin, otetaanko käyttöön vaatimus kokoelmapoliittisesta ohjelmasta. Kelpoisuusvaatimukset ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan, mutta minimihenkilömäärää koskevaa vaatimusta esitetään tarkistettavaksi. Vaikka museoiden ylläpitäminen on kunnille vapaaehtoinen tehtävä, muodostuvat erilaiset suunnittelutehtäviin sekä henkilöstön kelpoisuuteen ja mitoittamiseen liittyvät valtionosuusjärjestelmän edellytykset käytännössä helposti normatiivisiksi. Valtionosuusjärjestelmää kehitettäessä rahoituksen ehdot eivät saisi muodostua sellaisiksi, että ne käytännössä tarpeettomasti lisäisivät henkilöstömäärää ja sitä kautta kustannuksia. Valtionosuusjärjestelmän kehittämisen tulisi lähteä toiminnan parantamisesta edelleen ja edellytysten nousta toiminnan sisältöjen kehittämisestä, ei rakenteellisista tekijöistä.

Alueelliset museotoiminnan asiantuntija- ja kehittämistehtävät esitetään jatkossa hoidettaviksi alueellisissa vastuumuseoissa, joiden toiminta-alueiden uudelleenmäärittelyssä seurataan uudistuvaa kunta- ja maakuntajakoa. Vastuumuseoiden ylläpitämistä ei kuitenkaan esitetä tulevien maakuntien tehtäväksi eikä niiden lukumäärä luonnoksen mukaan välttämättä vastaa uusien maakuntien tai nykyisten museoiden määrää. Museoiden rooli suhteessa alueen eri toimijoihin ja yhteistyö myös maakuntien kanssa tulee luonnoksen mukaan ottaa jatkovalmistelussa huomioon.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Tiedoksi

BO/Klimenko, KAO/Savolainen